

**АНДРЕЙ ГУЛЯШКИ
ЗА РОМАНА „ОСЪДЕНИ
ДУШИ“**

chitanka.info

До появата на „Осъдени души“ от Димитър Димов (1945) в българската романна проза не се среща произведение, основано изцяло върху сюжет от чужда национална действителност. „Осъдени души“ е първа българска романна творба, отразяваща непосредствено, чрез характерите и съдбите на героите си чужденци, конкретно историческо време и важни проблеми от действителността в една чужда, *реално* съществуваща страна. Действието се развива в Испания по времето на Испанската гражданска война (1936–1939).

От хронологично гледище „Осъдени души“ е средишно произведение на Димитър Димов, написано между „Поручик Бенц“ (1938) и известната му романна епопея, романът „Тютюн“ (1951). От гледище на идейно-художественото развитие на писателя романът „Осъдени души“ отдалечава Димитър Димов от светогледа на абстрактния хуманизъм и го приближава — доколкото това може да бъде осъществено чрез метода на критическия реализъм — към един светоглед, по-близък до социалистическия хуманизъм. В „Поручик Бенц“ той борави с абстрактни нравствени категории, душевността на героите му, макар и богато нюансирана, е почти лишена от социално-класова характеристика и специфични национално-психологически черти. В „Осъдени души“ светогледът на абстрактния хуманизъм е в голяма степен преодолян, авторът изследва живота на обществото и личния живот на героите си от критическо-реалистични позиции; той открито порицава двуглавия урод на испанската буржоазна действителност — религиозния консерватизъм на католицизма и фанатизма на надигналия се фашизъм. Само ограничените възможности на метода на критическия реализъм в сферата на социалния анализ пречат на автора да проникне в класовата същина на този урод — закономерна рожба на агресивната съпротива на реакционните сили срещу социалния прогрес.

Значимата социално-нравствена проблематика е дала възможност на авторския талант да създаде силни и богати образи. Макар класово-психологичните им особености да са засенени и в много случаи *подменени* от религиозни разбирания и политически симпатии, в характерите им са вплетени типични конкретно-исторически черти на епохата. Чрез любовта на англичанката Фани Хорн към Рикардо Ередиа, водач на йезуитски орден, и намесата в една епизодична история на Бартоломео Хил, полковник от войските на

Франко — Димитър Димов създава силно многопластово художествено произведение. От една страна, то изобличава антихуманния характер на религиозния и фашисткия фанатизъм и, от друга — чрез загатнатия край на Фани Хорн — безнадеждността на борбата срещу религиозния и фашистки фанатизъм, когато тя се води в името на абстрактни хуманни идеи, без ясна политическа цел и без да се атакува пряко социално-класовата му опора.

Макар и само загатнат, тъкмо в нравствено-социалния край на Фани Хорн трябва да се търси голямата крачка, която прави Димитър Димов в своето идейно-художествено развитие. Твърде скоро — само след пет години — той ще навлезе в светлите простори на социалистическия хуманизъм, за да създаде най-крупната си художествена творба, романа „Тютюн“.

Андрей Гуляшки

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.